

CONFERÈNCIES

(Conclusió)

home il·lustre de la Vila després del desconegut fundador. En el segle XIII Cassà pertany a la Corona, però en 1314 Jaume II donà la seva jurisdicció a Guerau de Rocabertí que la tingué fins 1323. Després (1329) Alfons el Benigne en feu donació, junt amb Llagostera i Caldes, al gran majordom Ot de Montcada, germà de la Reina Lissenda, personatge de molta importància. Els cassanencs no admeteren la jurisdicció senyorial i s'hi varen oposar ocupant el castell, però d'aquest primer *fet de Cassà* no en sabem res més. En 1339 Pere III confirmà Cassà a Ot.

Parla del problema de les jurisdiccions dels barons, del confusionisme jurídic dels segles XIV i XV, de l'oposició dels pobles i de l'actitud de les ciutats contràries als barons. Així Girona aconseguí sotstreure Cassà als Montcada en 1352, però aquests retindueren la possessió del castell ço que els donava drets, més o menys clars, a la jurisdicció del terme. Per afiançar la situació de Cassà, el municipi Gironí va declarar-la *carrer de Girona* en 1386 davant la protesta de Gastó de Montcada, nét d'Ot i com ell gran personatge. Gastó seguia fent actes de jurisdicció a Cassà i els cassanencs s'hi oposaven. Gastó va reclamar el concurs armat del veguer de Girona i els homes de Cassà es feren forts a l'església. Mentrestant es produïren fortes discussions en el municipi gironí sobre el *fet de Cassà*. En 1391 un grup de regidors de Girona va marxar a Cassà al front d'una petita host. Entre gironins i cassanencs i suposem que amb la passivitat del veguer, el castell fou cremat, el fet tingué molt ressó, hi hagué un llarg procés i durant molt temps el *fet de Cassà* féu vessar tinta als escriptors. Dos anys més tard Joan I va amnistiar a gironins i cassanencs a canvi d'un donatiu (1393). Però els Montcada, i aviat els seus hereters els Cruïlles de Llagostera continuaren detenant la jurisdicció de Cassà; en 1400 la ciutat de Girona, d'acord amb el rei Martí, treballava per la lluïssió de Cassà, però l'afer no va reeixir.

En una segona part, parla del problema dels remences en el segle següent, un problema molt viu a Cassà puix que eren remences 80 dels seus 99 caps de casa. L'actitud dels cassanencs fou molt radical i de moment no acceptaren la Sentència de Guadalupe de 1486; cap síndic de Cassà no signà la cèlebre Sentència.. Pel contrari, en la llista de 70 exceptuats de l'amnistia pel rei Ferran, hi han 10 cassanencs, si bé gairebé tots foren amnistiats pocs anys més tard. Entre ells hi veiem cognoms que encara són ben extesos a Cassà. El Sr. Sobrequés acaba remarcant que la fama de lliberalisme de Cassà en el segle passat i començaments del present té arrels ben profundes en la Història.

Acabada la seva docta conferència el Sr. Sobrequés fou llargament aplaudit pel nombrós auditori que omplenava de gom a gom la sala.